

**Uwagi Unii Metropolii Polskich
dotyczące nowej wersji KPO, przesłanej 28 kwietnia 2021 roku**

- Zmiany w wprowadzone ramach KPO oceniamy jako niewystarczające – w wielu obszarach tematycznych największe miasta nadal są traktowane jako beneficjenci drugiej kategorii. Dotyczy to zarówno zielonej transformacji miast i ich obszarów funkcjonalnych, gdzie utrzymano preferencje dla miast średnich tracących funkcje, ale także wsparcia w zakresie inwestycji w źródła ciepła (chłodu) w systemach ciepłowniczych, czy tworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Nie zostały uwzględnione uwagi dot. uwzględnienia wsparcia infrastruktury tramwajowej (poza samym taborzem) oraz obwodnic poza ciągami dróg krajowych
- Miejski tabor szynowy (tramwaje) ma być wsparty jedynie w części pożyczkowej, podczas gdy transport szynowy krajowy będzie finansowany z części grantowej. Do tego kwota wsparcia przewidziana w tym zakresie ma symboliczne znaczenie biorąc pod uwagę skalę potrzeb w tym zakresie (wg szacunków autorów KPO ma wystarczyć na ok. 110 sztuk taboru).
- Nadal nie przewidziano możliwości żadnego wsparcia na rozwój sieci ani zakup taboru dla metra, które jest najbardziej efektywnym środkiem miejskiego transportu publicznego.
- Nakłady na komponent *Zielona energia...* rosną, jednak obszar zielonej transformacji miast i ich obszarów funkcjonalnych został w całości przeniesiony w całości do puli pożyczkowej. Trudno wyobrazić sobie organizację parków, czy budowę ścieżek rowerowych z pożyczek. W szczególności biorąc pod uwagę osłabienie sytuacji finansowej samorządów, do której przyczyniły się zarówno kryzys wywołany epidemią COVID-19, jak i działania rządu w ostatnich latach. Uwagi, które były zgłaszane na etapie konsultacji miały na celu dodanie dużych miast do katalogu beneficjentów części dotacyjnej a nie przeniesienie całego działania do części pożyczkowej.
- Samorządy mają mieć 30% udział w środkach KPO, ale w ramach części dotacyjnej ten udział ma wynieść jedynie 20% (za to w pożyczkowej prawie 50%). Udział części dotacyjnej w środkach przewidzianych dla samorządów to jedynie 44,6% – jest to nie tylko zdecydowanie mniej niż w przypadku sektora rządowego (81,4%), ale także sektora prywatnego (68,4%)!

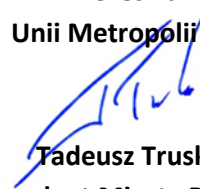
	UDZIAŁ W KPO						udział części dotacyjnej w całości alokacji przewidzianej na sektor
	NOMINALNIE (w mln euro)	% W CAŁOŚCI	nominalnie	% w cz. Grantowej	nominalnie	% w cz. Pożyczkowej	
SEKTOR PRYWATNY	11 231	31,20%	7682,3	32,20%	3548,8	29,30%	68,40%
SEKTOR RZĄDOWY	13 988	38,90%	11380,3	47,70%	2592,0	21,40%	81,36%
SEKTOR SAMORZĄDOWY	10 751	29,90%	4795,5	20,10%	5971,2	49,30%	44,60%
suma	35 970		23 858		12112		

6. Do części dotacyjnej KPO (23,9 mld euro dodano rozdysponowanie części puli pożyczkowej (w zależności od miejsca w dokumencie mowa jest o kwocie od 10,66 do 12,1 mld euro co świadczy o niedopracowaniu dokumentu). Ciągłe nie przedstawiono sposobu rozdysponowania ponad 20 mld euro z puli pożyczkowej. Ponadto część pożyczkowa została rozdysponowana nie tylko na typy inwestycji, które mają szansę na wygenerowanie przychodów (np. morskie farmy wiatrowe), ale także na typy inwestycji, które są ze swej natury deficytowe, takie jak zakup tramwajów czy inwestycje związane z zazielenianiem miast.
7. W części KPO dotyczącej pożyczek nie przedstawiono warunków oraz zasad, na podstawie których mają one być udzielane. Zabrakło informacji dotyczących wysokości oprocentowania pożyczki oraz zasad jej spłaty, w tym ew. możliwości umorzenia części zaciągniętego kapitału. W stosunku do tej ostatniej kwestii w treści KPO znajdują się sprzeczne informacje. W części dot. zielonej transformacji miast i ich obszarów funkcjonalnych jest informacja, że pożyczki będą mogły być częściowo umarżane po spełnieniu określonych warunków (szczegóły mają być uregulowane później). Z drugiej w strony w rozdziale dot. oceny wpływu interwencji KPO jest informacja, że *zamiarem rządu jest, aby spłaty pożyczek dokonywali beneficjenci końcowi.*
8. Pożyczki będą stanowiły realne wsparcie dla samorządów tylko jeśli oprocentowanie będzie korzystniejsze od warunków panujących aktualnie na rynku. Ponadto mechanizm spłaty tej pożyczki musiałby podlegać wyłączeniu z limitu zadłużenia, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Brak możliwości wyłączenia pożyczki z długu będzie skutkować sytuacją w której wiele samorządów nie będzie mogło z niej skorzystać.
9. Projekt KPO przewiduje wprowadzenia do polskiego porządku prawnego obowiązku wprowadzenia stref czystego transportu dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców, ale kwestie dotyczące taboru tramwajowego i infrastruktury rowerowej, które są podstawowym narzędziem dla ich skutecznego wprowadzenia zostały zapisane tylko w części pożyczkowej planu. Brak tu więc logicznego powiązania między wprowadzaniem obowiązkiem a udostępnieniem odpowiednich narzędzi do jego realizacji.
10. W ramach komponentu zielona energia i zmniejszenie energochłonności przewidziano wsparcie na inwestycje w zielone budownictwo wielorodzinne, która ma wesprzeć budowę 75 tys. mieszkań. Realizowane będą inwestycje polegające na budowie niskoemisyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych z wykorzystaniem instalacji OZE (w tym przede wszystkim panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne) oraz innych rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną budynków. Wsparcie ma pochodzić z części pożyczkowej. Jego beneficjentem mają być jednostki samorządu terytorialnego, a co za tym idzie zostanie na nie przeniesiona cała odpowiedzialność za proces inwestycyjny, któremu nie sprostał Rząd w ramach programu Mieszkanie+.
11. Dodatkowo wątpliwości budzą przedstawione wyliczenia. Alokacja tej „inwestycji” ma wynieść 1200 mln EUR. Przy 75 tys. mieszkań daje to w przeliczeniu wsparcie w wysokości 16 tys. EUR na mieszkanie. Natomiast zgodnie z opisem szacowania kosztów wsparcie ma wynosić 80% przeciętnego jednostkowego kosztu budowy 1 metra kwadratowego mieszkania o wielkości ok. 48 m² (cena m² ok. 4,6 tys. zł). Pozostałe środki będą pochodziły z zasobów własnych. Przyjmując szacunkowo, że 4,6 tys. zł to 1 tys. EUR wsparcie na lokal powinno wynosić 38,4 tys EUR – wsparcie w wysokości 1200 mln euro pozwoli zatem na dofinansowanie wg zaprezentowanego modelu ok. 31 tys. mieszkań (a nie 75 tys.).
12. Program „Czyste Powietrze”, którego wsparcie finansowe przewiduje projekt KPO nadal jest adresowany wyłącznie do właścicieli domów jednorodzinnych. Konieczne jest rozszerzenie katalogu beneficjentów i umożliwienie gminom finansowania kompleksowej wymiany źródeł ogrzewania w budynkach komunalnych, a także umożliwienie finansowania wymiany ogrzewania w pojedynczych mieszkaniach w budynkach wielorodzinnych (zarówno prywatnych jak i komunalnych).

13. Projekt KPO został uzupełniony o ocenę wpływu interwencji planu. Jednak oprócz samej nazwy ta część to bardziej wnioski z analizy (całość ma 3 strony) niż pełna analiza wpływu planowanych interwencji na wzmocnienie odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej, która w dalszym ciągu jest nieznana.
14. Ocena wpływu reform i inwestycji przewidzianych w Krajowym Programie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) dokonana została za pomocą strukturalnego modelu ekonometrycznego Ministerstwa Finansów (eMPF) służącego również do prognozowania scenariusza makroekonomicznego na potrzeby Programu konwergencji oraz ustawy budżetowej – z analizy wynika, że model ten nie bierze w żaden sposób sposobu wydatkowania środków, a jedynie ich wolumen. Wniosek o pozytywnym wpływie KPO na gospodarkę, społeczeństwo i instytucje opiera się zatem na tym, że w wyniku realizacji KPO do Polski napłyną dodatkowe środki finansowe – bez wzięcia pod uwagę na ile efektywnie zostaną spożytkowane.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2021 r.

**Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich**

**Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku**